

Espanya 1936 - Síria 2016 (1)

PAUL PRESTON ACTUALITZADA EL 07/05/2016 17:48

PAUL PRESTON
(/firmes/paul_preston/)

Es poden fer moltes comparacions entre el conflicte de Síria i la Guerra Civil Espanyola. En tots dos conflictes hi ha un dictador implacable, una pèrdua de vides esgarrifosa, crims de guerra i el desplaçament massiu de desenes de milers de refugiats. Tot i això, aquestes comparacions superficials són aplicables a molts altres conflictes. Simplement pel que fa a la situació interna dels dos països hi ha una diferència enorme. Totes dues guerres presenten una coalició fragmentada que entaula combat amb un enemic més ben armat. A Espanya es va perpetrar un cop militar rigorosament organitzat contra el govern legalment elegit de la Segona República, i era aquest govern el que defensava la coalició. La situació a Síria és exactament la contrària, ja que allà els rebels són la coalició diversa i fràgil que s'oposa al règim autoritari de Baixar al-Assad, que utilitza l'aparell de l'estat per enfrontar-s'hi.

A més a més, tots dos països han experimentat les destructives intervencions de potències estrangeres decidides a entrar en jocs polítics i diplomàtics més amplis i proporcionar suport militar sense implicar-se directament en el conflicte. A Espanya, Alemanya i Itàlia es van implicar directament en el suport a l'aixecament de Franco, mentre que la política de les potències occidentals de suposada "no-intervenció" va assegurar la derrota de la República. I ara, a Síria, les canviants aliances internacionals i les hostilitats diplomàtiques entre els molts països implicats en el conflicte, juntament amb el paper vacil·lant i indecís que han fet les autoritats del Regne Unit, França i els Estats Units, comprensiblement preocupats només pels seus objectius de política exterior, han inflammat encara més una situació ja prou inestable.

Tanmateix, fins i tot aquesta comparació es complica a causa de les diferències en les qüestions globals en joc en les dues guerres civils i les seves conseqüències en un sentit més ampli. El petroli -i la "guerra contra el terrorisme" amb què està íntimament relacionat en la retòrica política occidental- infon al conflicte del Pròxim Orient una importància global ben evident. La Guerra Civil Espanyola va acabar convertint-se en la primera batalla d'una guerra civil europea que va culminar en la Segona Guerra Mundial.

L'aspecte en què es poden fer les comparacions més pertinents és el paper dels voluntaris internacionals de tots dos conflictes, particularment en termes dels governs matriu dels mateixos voluntaris. De maneres diferents, es produeix un intent dels governs de controlar el flux dels ciutadans que van anar a Espanya i dels que ara van a Síria i, tant aleshores com ara, s'amenaça amb sancions, que van des de la retirada de la nacionalitat fins a l'empresonament dels voluntaris. Aproximadament 2.500 homes i dones del Regne Unit i més de tres vegades aquesta xifra en el cas de França es van oferir com a voluntaris per defensar el règim democràtic d'Espanya, que, en aquell moment, era un país sobre el qual la majoria sabien ben poca cosa. Això és en si mateix una diferència significativa. En una època en què les comunicacions, la tecnologia i les infraestructures per viatjar són infinitament més sofisticades, hi ha hagut molts menys voluntaris que hagin anat al Pròxim Orient. Es calcula que uns set-cents francesos, quatre-cents britànics i un centenar de ciutadans espanyols han anat a lluitar a Síria.

És impossible generalitzar amb cap certesa sobre el que ha motivat el gruix dels voluntaris jihadistes dels països occidentals. És, per tant, extremadament difícil comparar les motivacions dels jihadistes islàmics espanyols, francesos i britànics que lluiten a Síria amb els homes i dones ideològicament motivats que van formar part de les Brigades Internacionals a Espanya. Van anar a oposar resistència a l'expansió persistent del feixisme arreu d'Europa i van formar part d'un exèrcit regular. No van atacar pas civils desarmats. Malgrat això, tant a Síria com a Espanya, inicialment alguns estaven motivats per consideracions humanitàries. També és veritat que en tots dos conflictes hi ha individus moguts per un desig d'aventura. Es poden trobar altres similituds si ens fixem en el nombre molt més petit de voluntaris que van lluitar per Franco. Molts dels que lluiten a Síria se senten impulsats per la ira que els provoquen les causes i les conseqüències de la intervenció occidental a l'Iraq i l'Afganistan. Altres, com els voluntaris de Franco, estan motivats per consideracions de sectarisme religiós. I encara n'hi ha uns altres moguts pels problemes vinculats al conflicte entre musulmans que enfronta sunnites i xiïtes.

Inevitablement, per tant, el gruix dels voluntaris estrangers és dels països àrabs, i si els voluntaris són dels països occidentals provenen de famílies immigrants musulmanes. A la guerra espanyola, si és que es pot parlar d'una uniformitat dels voluntaris, era ideològica més que no pas ètnica. Els que es presentaven com a voluntaris de Franco eren ostensiblement religiosos i anticomunistes. Les estimacions varien moltíssim, però sembla clar que a Síria hi ha més sunnites estrangers que lluiten al costat dels rebels que no pas xiïtes estrangers que lluiten en defensa del règim d'Al-Assad.

Franco afirmava absurdament que dins les seves tropes no hi havia estrangers. Tot i que es definien com a voluntaris, els 20.000 alemanys i molts dels 80.000 italians i 8.000 portuguesos que van lluitar amb els rebels eren soldats regulars adequadament formats i que cobraven un salari complet, i el seu servei a Espanya es va tenir en consideració en l'expedient militar del seu país. Tot i això, al bàndol franquista hi va haver entre 1.000 i 1.500 voluntaris autèntics. Eren russos blancs que havien lluitat contra els bolxevics a la seva pròpia guerra civil. El batalló de Joana d'Arc estava format per uns tres-cents francesos de la Croix-de-feu i altres organitzacions d'extrema dreta. També hi havia un grup heterogeni de polonesos, belgues, romanesos i altres dretans extremistes, catòlics, feixistes i antisemites d'arreu d'Europa. El contingent més gran de voluntaris de Franco estava format pels set-cents Camises Blaves catòlics del batalló irlandès encapçalat pel general Eoin O'Duffy, que creien que prenen part en una croada religiosa.

Comparteix a facebook (https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://ara.cat/_5dc2ba20?s=f)

Comparteix a twitter (http://twitter.com/share?url=http%3A%2F%2Fara.cat%2F_5dc2ba20%3Fs%3Dt&via=ARAopinio&text=Espanya%20S%C3%ADria%202016%20%281%29)